

způsobené honbou držitelí pozemků na kterémkoli jeho pozemku povinen jest držitel honby nahraditi (rozh. ze dne 17. května 1879 č. 492).

III. O škodách honbou a zvěří způsobených shledáváme téměř ve všech zemských zákonech honebních stejná ustanovení, jako v § 15 shora cit. patentu. Zvláště obšírná ustanovení má však český honební zákon ze dne 1. června 1866 č. 49 ř. z. v §§ 45—48 a to: Jednotlivým držitelům pozemků přináleží právo na náhradu škody způsobené honbou a zvěří a to pokud jde o škody honbou způsobené, práv jest za škody pán myslivosti, pokud pak jde o škody zvěří způsobené, přísluší náhradní nárok proti honebnímu společenstvu; jde-li však o enklavy nebo jinaké přikázané pozemky, proveden budiž nárok náhradní proti tomu, kdo jest k honbě oprávněn. Osoba tato může však ohraditi enklavy nebo honební pozemky proti škodlivé zvěři ohrazením jich nebo jiným opatřením, pokud tím držitel půdy není skrácen v užívání svého pozemku. Nároky na odškodněnou dlužno ku platnosti přivéstí před zvláštním soudem rozhodčím (viz čl. »Soudy rozhodčí«), ač-li není jinak stanoveno ve smlouvě o pacht nebo jinakou úmluvou stran. Okresní výbor jmenuje pro různé obvody honební v okrese předsedy těchto rozhodčích soudů na dobu tří let (napřed); jakmile podána u předsedy žaloba pro zamítnutou náhradu škody, má předseda obě strany vyzvati, aby si do tří dnů každá jmenovala dva důvěrníky, s nimiž se na místě škoda vyšetří. Tento rozhodčí soud rozhoduje — pokusiv se dříve o smír mezi stranami — o tom, zda a v jakém obnosu sluší nahraditi škodu. Nejsou-li rozhodčí za jedno co do obnosu náhrady, rozhoduje předseda drže se v mezích obapolných návrhů. Proti výroku soudu rozhodčího není odvolání. Práva a povinnosti propachtovatelů a pachtérů, jakož i právní nároky na náhradu škody zvěří způsobené posuzují se dle smlouvy a — pokud smlouva o tom ustanovení nemá — dle dosud platných zákonů a nařízení. Výboru honebnímu nelze brániti, aby do dražebních podmínek ve příčině pronájmu honitby pojal ustanovení, která mají za účel zajistiti náhradu škod zvěří způsobených (rozh. spr. s. dv. ze dne 30. září 1887 č. 2567, sb. »Budwinski« č. 3687).

Škola válečná.

Škola válečná jest vojenské odborné učeliště, na němž dostává se vyššího vzdělání vojenského důstojnictvu. V přemnohých státech vyskytují se vedle škol válečných ještě akademie válečné, kteréž mají výlučně za účel vzdělávání důstojnictva pro štáb generální. V Rakousko-Uhersku jest výhradně k účelu tomuto zřízena válečná škola ve Vídni a působí již od r. 1852 jakožto odborná škola pro štáb generální. V ní vyučování jsou ve vyšších válečných vědomostech důstojníci z povolání vyznamenávající se zvláštními schopnostmi a průpravným vzděláním. Vělitelem školy válečné jest generál, učitelé jsou štábní důstojníci a starší setníci generálního štábu. Do školy válečné přijímá se ročně 90 důstojníků z vojska a 10 důstojníků z obou zemských obran.

Organická ustanovení pro školu válečnou a podmínky přijetí vytýká 40. kus věstníku pro c. a k. vojsko z r. 1887.

Ku přijetí vyhledává se:

- a) aspoň tříletá činná služba u trupy a z toho dva roky u setniny (eskadrony, baterie atd.);
- b) vzorná konduita a náležité vylíčení její v listině kvalifikační;
- c) svobodný stav;

- d) stáří do 30 let;
- e) spořádané finanční poměry a
- f) znalost němčiny a kromě toho znalost některé řeči národní v mocnárství obvyklé.

Žádosti podati jest služební cestou říšskému ministeriu války, kteréž dá povolati způsobilé žadatele ku předběžné zkoušce konané každoročně před veliteli divisí. Approbovaní žadatelé skládají pak počátkem září (t. j. každoroční termín) přijímací zkoušku ve Vídni, jejíž výsledek jest pro žadatele rozhodným. Předměty učebními jsou; organisace vojska, taktika, zásady strategiky doložené příklady z dějin válek, zeměpis vojenský, nauka o povrchu země (terénu) a zobrazování terénu, operativní a administrativní služba štábu generálního, nauka o zbraních, opevňování a válka pevnostní, vědy přírodní, jazyk francouzský, právo státní a mezinárodní, dějiny kulturní, kreslení terénu (kreslení situační) a jízda (koňmo). Přednášky počínají v polovině října a končí v polovině června.

Vzdělávání ve škole válečné trvá po dva roky; na sklonku druhého roku koná se zkouška před komisí. Kandidát složivší zkoušku s úspěchem povýšen jest za nadporučíka a přidělen ke generálnímu štábu. Kdož školu válečnou absolvovali aspoň s dobrým prospěchem, jsou osvobozeni od průkazu theoretických vědomostí, jaké se na štábním důstojníku požadují.

Školné a fondy školní.

A. Školné (na školách národních).

I. Vedle politické ústavy školské (§ 176) zavedeno bylo školné při veškerých školách národních, kde nebylo obcí jinak s důstatek postaráno o náležitou dotaci učitelstva; školné tvořilo tu jakýsi příjem učitele. Říšský zákon o školách národních ze dne 14. května 1869 č. 62 ř. z. ponechal v § 64 zákonodárství zemskému rozhodovati o bytí nebo nebytí školného. Školné zrušeno jest ve většině zemí úplně; tak v Bukovině (§ 49 z. z. ze dne 30. ledna 1873 č. 9 z. z.), v Haliči (čl. 17 zem. zák. ze dne 2. května 1873 č. 250 z. z.), v Gorici a Gradišce (§ 52 zem. zák. ze dne 16. října 1875 č. 27 z. z.), v Dolních Rakousích (zem. zák. ze dne 18. prosince 1871 č. 44 z. z.), v Horních Rakousích (zem. zák. ze dne 23. února 1873 č. 25 z. z.), v Solnohradsku (zem. zák. ze dne 23. února 1873 č. 11 z. z.), ve Štýrsku (čl. 8 zem. zák. ze dne 3. května 1874 č. 32 z. z.) a Vorarlberku (§ 45 zem. zák. ze dne 17. října 1870 č. 40 z. z.); částečně jen v Korutanech (§ 9 zem. zák. ze dne 27. října 1871 č. 23 z. z.) a to na všech veřejných školách národních, v Krajině na všech národních a měšťanských školách vyjma hlavní zemské město Lublaň (čl. I. zem. zák. ze dne 19. prosince 1874 č. 37 z. z. a § 1 zem. zák. ze dne 28. prosince 1884 č. 1 zem. zák. z r. 1885). V Istrii zrušeno bylo školné zem. zákonem ze dne 3. listopadu 1874 č. 29 z. z., avšak poznovu zavedeno bylo zemským zákonem ze dne 7. srpna 1894 č. 25 z. z.

II. Školné jest tedy té doby v platnosti jen ještě v Čechách (zem. zák. ze dne 24. února 1873 č. 16 z. z., ze dne 6. prosince 1882 č. 76 z. z. a ze dne 12. března 1888 č. 23 z. z.), na Moravě (zem. zák. ze dne 24. března 1870 č. 17 z. z. a ze dne 12. prosince 1883 č. 77 z. z.), ve Slezsku (zem. zák. ze dne 28. února 1870 č. 16 z. z.), v Istrii, v Tyrolsku (zem. zák. ze dne 30. dubna 1892 č. 8 z. z.) a to na veškerých veřejných národních a měšťanských školách, dále částečně v Korutanech na samostatných a nejvyšších 3 třídách osmitřídní školy mě-